

БЕКІТЕМІН

«Тайтөбе ауылының 1-орта
мектебі КММ директоры»
Алиева Г.С.

Алиева Г.С.
«29» 08

КЕЛІСЕМІН

Директордың бастауыш
сынып бойынша оқу ісі
жөніндегі орынбасары
Куанышова Г.Б.

«29» 08 2025 ж.

Ә/Б ОТЫРЫСЫНДА қаралды

Хаттама №1
Бірлестік жетекшісі
Жамбыл А.С.

Жамбыл А.С.
«25» 08 2025ж.

«Қызықты грамматика» таңдау пәнінің күнтізбелік-тақырыптық жоспары

Мұғалім: Жакыбаева Г.Н

Сынып: 2 «Б»

ҚЫЗЫҚТЫ ГРАММАТИКА

УДК 373
ББК 74.244.5

«МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН БИБЛИОГРАФИЯЛЫҚ
АГЕНТТІК» ҚАБЫЛДАНЫ ЖӘНЕ
БИБЛИОГРАФИЯЛЫҚ
СҮЙЕМЕЛДЕУ ЖҮРГІЗІЛДІ
«СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОЕ БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЕ
АГЕНТСТВО» ПРИНЯТО И ПРОВЕДЕНО
БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ

27.01.2021

Рецензенты:

Мұқатаев О.О. педагог мастер, Қазақстан Республикасы «Өркениет» ғылыми-әдістемелік орталығының аға ғылыми қызметкері;

Қызықты грамматика /құрастырған.: Босымбаева А.А., Тілеубай Б.М., Байғараева А.Б., Сариева М.М. – Шымкент қаласы: бастауыш сынып мұғалімдері, 2020. – 67б.

ISBN 978-631-8271-78-6

Оқушылардың оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру, әріп элементтерін дұрыс жазуын, әдеби ауаттылығын, көркемдік эстетикалық талғамын арттыру, грамматикалық мағлұматтарды меңгертуге бағытталған

УДК 373
ББК 74.244.5

«Өркениет» ғылыми-әдістемелік орталығының 2021 жылғы «27» қаңтардағы №1 хаттамасына сәйкес сараптау комиссиясының шешімімен баспаға ұсынылды

ISBN

978-631-8271-78-6

© ҚР «Өркениет» ҒӘО, 2021

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
«ÓRKENIET» ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІКТІҢ БАСПАСЫНА ҰСЫНЫЛДЫ

Рецензенттер:

Рецензенттер: «Órkeniet» ғылыми-әдістемелік орталығының аға ғылыми қызметкері
О.О. Мұқатаев

Құрастырған: Шымкент қаласы №64 Ж.Аймаутов атындағы мектеп-гимназиясының бастауыш сынып мұғалімі **Босымбаева Ажар Абдураимовна**
Шымкент қаласы №64 Ж.Аймаутов атындағы мектеп-гимназиясының бастауыш сынып мұғалімі **Тілеубай Бибігүл Молдабекқызы**
Шымкент қаласы №64 Ж.Аймаутов атындағы мектеп-гимназиясының бастауыш сынып мұғалімі **Байғараева Айнұр Бейнбетқызы**
Шымкент қаласы №64 Ж.Аймаутов атындағы мектеп-гимназиясының бастауыш сынып мұғалімі **Сариева Мөлдір Мырзаханқызы**

Түсінік хат

Қазақстан Республикасының дүниежүзілік білім кеңістігіне енуі, қоғам дамуындағы жаңа бағыттар еліміздің болашағы, бүгінгі мектеп оқушыларын оқытуға жаңа міндеттер қойып отыр. Мұның өзі әрбір мұғалімнен оқу үрдісін қайта қарауды, сонымен қатар қалыптасқан әдістер мен технологияларды жаңа өмір талабына сай өзгертілген түрлерімен ұтымды ұштастыруды қажет етеді. Жаңа үрдістерді әр сабақтың мақсат - міндетіне сәйкес тиімді қолдану мұғалімнің шеберлігіне, ізденісіне байланысты. Сауатты және көркем жазу оқушыларды нақтылыққа баулиды. Оқушы қабілетінің ерекшелігіне, психологиялық жағдайына жазу тікелей байланысты. «Қызықты грамматика» оқытудың басты мақсаты – оқушылардың оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру, әріп элементтерін дұрыс жазу, сөздерден сөйлем құрастыра білу, грамматикалық мағлұматтарды меңгерту. «Қызықты грамматика» дәптері 34 сабаққа негізделіп жасалынған, 5 бөлімнен тұрады. Әр сабаққа тақырыптың деңгейіне қарай 4-5 жаттығудан берілген.

Бірінші жаттығуда – үлгідегі әріп элементтерін және сөздерді көркем жазуға негізделген.

Бұл тапсырманы оқушы өз бетімен орындайды.

Екінші жаттығуда – өлеңдерді, мақал-мәтелдерді, жұмбақ-жаңылтпаштарды жаттай отырып, қатесіз әрі көркем етіп көшіруге негізделген.

Үшінші жаттығуда – Сауатты, көркем етіп көшіріп жазуға ынталандыру мақсатында ауыстырылып берілген сөздерден сөйлем құрастыру, сөздерге дыбыстық талдау жасау, сөздерді буынға бөліп жазу жаттығулары ұсынылған.

Төртінші, бесінші жаттығуларда – оқушының шығармашылық қабілетін ашуға, танымдық ойлау шеберлігін шыңдауға бағытталған. «Венн диаграммасы», «Топтастыру», «Ішіне-сыртына», «5 минуттық эссе жазу» әдіс-тәсілдері, сонымен қатар «Сөз терім», «Оқиық, ойланайық» ойындары, ой әсемдігін мәнерлі жазбаша тілде жеткізуге, қысқаша мәтін құруға, сурет бойынша әңгіме жазуға негізделген.

Жыл аяғында оқушылар көркем жазуды, қатесіз көшіріп жазуды сапалы және нақты орындауға үйренеді.

Оқу пәнінің мақсаты :

Оқушылардың оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру, әріп элементтерін дұрыс жазуын, әдеби ауаттылығын, көркемдік эстетикалық талғамын арттыру, грамматикалық мағлұматтарды меңгерту.

Міндеттері :

- Оқушының тұлға ретінде қалыптасуына, ақыл –ойының дамуына, интеллектуалдық және ерік пен сезімге қатысты белсенділігін қалыптастыруға мүмкіндіктерін туғызу .
- Зерделеу, есте сақтау, түсіну дағдыларын дамыту. Өзіне деген сенімін арттыру.
- Оқушыны белгілі бір тақырып көлемінде ой жүйесін құруға, образға ену, топпен талқылауға бағыттау.

- Әріптерді қосып, буын, сөз жазу машықтарын жетілдіріп, жазу жаттығуларын ұдайы жүргізу .
- Жеке сөздерді, сөйлемдерді қатесіз көшіруге және айтылуы емес жазылуы бойынша дұрыс жазуға машықтандыру

Күтілетін нәтиже :

1. Әріп элементтерін, әріптерді көркем жазуға қалыптасады
2. Оқушылар көшіріп жазу әдісі, сызықтық әдіс, генетикалық әдіс, теріп жазу әдістерін саналы түрде және нақты орындауды меңгереді.
3. Мәтінді көшіріп жазу, өлеңдерді , мақал – мәтелдерді, жұмбақ – жаңылтпаштарды жатқа жазу, ойдан әңгіме құрастыру біліктіліктері дамиды .
4. Таным белсенділігі артып, шығармашылық қабілеттері мен мүмкіндіктері дамиды.
5. Оқушы өздігінен ізденуге үйренеді, көркем жазуға қалыптасады
6. Оқушының өзін-өзі тану қабілеті дамып, оқу әрекеті және оның нәтижелері бойынша өзіне-өзі ұдайы талдау жасауға, өзіне баға беруге қалыптасады.
7. Жазбаша тапсырмаларды орындау арқылы шығарма, эссе немесе хат жазу, өлең құрастырады, сұрақтарға жазбаша жауап береді. Қатесіз, көркем жазуға дағдыланады.

Пәнді меңгеру деңгейінің талаптары:

1. «Көркем жазу» сабағында үйрету жұмыстарын дұрыс ұйымдастыра білу;
2. Пәннің мақсаты комплексті түрде ескерілуі тиіс.
3. Берілген тапсырмалар жоспарлы түрде, белгілі бір жүйемен, оқушылардың басқа пәндерден алған білімдерінің негізінде жүргізілуге тиіс.
4. Психологиялық, педагогикалық және гигиеналық талаптар ескерілуі тиіс.
5. Берілген жаттығулар оқушы дайындығының деңгейіне сәйкес болуы және денсаулығын сақтауға бағытталуы тиіс.
6. Оқушының өзіндік жұмысына құрметпен қарау.
7. Оқушы шығармашылығына дұрыс бағыт-бағдар беріп отыру.

Таңдау сабағының тақырыбының мазмұны.

Оқушыларға жазу дағдыларын меңгертуде алдымен сөздерді, сөйлемдерді, мәтінді, өлең жолдарын мән беріп оқығанын, жете түсінуін қадағалау. Әрбір сөзді қатесіз , көркем жазу үшін мәтіндегі, өлеңдердегі түсініксіз сөздерге түсініктеме берілуі қажет.

Оқушының көшіріп көркем жазуға , жатқа жазуға қызығушылығын арттыру мақсатында қызықты өлең жолдары , жұмбақтар , жаңылтпаштар , мазмұнды мәтіндер енгізілген.

«Көркем жазу» дәптерінің соңғы жаттығуларында оқушыны ынталандыру үшін мәтін құрастыруға, эссе жазуға, сурет бойынша сөйлем құрастыруға тақырыптардың атына сай суреттер енгізілген. Тақырыпқа сай берілген суреттер оқушыны жан- жақтылыққа, танымдық ойлау шеберлігінің шыңдалуына, ой әсемдігін көркем жаза білуіне жетелейді.

Оқу пәнінің мазмұны 5 бөлімнен тұрады.

Бірінші бөлімде -- жуан айтылатын дауысты дыбыстар.

Екінші бөлімде -- жіңішке айтылатын дауысты дыбыстар.

Үшінші бөлімде – қатаң дауыссыз дыбыстар.

Төртінші бөлімде – ұяң дауыссыз дыбыстар.

Бесінші бөлімде – үнді дауыссыз дыбыстар.

Әр бөлімде дауысты, дауыссыз дыбыстардың айтылуы мен жазылуы туралы мағлұмат беріледі.

Оқушы дыбыстық талдауға, көп нүктенің орнына әріптерді қоя білуге, сөздерді буынға бөліп жазуға, өлең жолдарын, мәтіндерді қатесіз, көркем жазуға үйренеді.

Осындай жаттығулар арқылы оқушының жазба тілі қалыптасып, жазуға деген ептілігі арта түседі.

Оқушы мәтін құрастыруға, сөзжұмбақтар шешуге, сурет бойынша әңгіме құрастыруға қызығушылық қабілеті артады.

Білімді меңгеру деңгейін тексеру

1. Оқушылар жаттығуды тиянақты орындауға тырысады.
2. Сабақта өтілген тапсырмалар қорытындыланады.
3. Сұрақ – жауап әдісі арқылы білім бекітіледі .
4. Оқушылар мазмұнды сұрақ қоюға дағдыланады.

Оқушылардың сабақ барысында алған білім мен біліктіліктерін байқау және бекіте түсумақсатында оқыған өлеңдері , жаттаған жұмбақ , жаңылтпаштары, сөздерден сөйлем құрап жазуы , топтастыру жұмыстары қамтылған. Ұсынылып отырған «Көркем жазу» бағдарламасының әрбір сабағы оқушының қызығушылығын оята білсе, жазуға ынталандырса,оның мақсаты толық орындалған болып есептеледі.

Әдістері:

1. Көркем жазу
3. Ойын әдістері
4. Топтастыру
5. Мағынаны білу
6. Ситуациялық сұрақтар
7. Сұрақ-жауап
8. Ой толғанысы
9. Ой шақыру
10. Салыстыру

Мұғалімдерге арналған әдебиеттер тізімі.

1. Бастауыш сыныптарда қазақ тілін оқыту әдістемесі. Г. Ж. Тұрдалиева
2. Бастауыш сынып журналдары 2003 жыл, 2005 жыл, 2010 жыл
3. Кіші жастағы оқушылардың жазба тілін дамыту. С.Р. Рахметова
4. Озық тәжірибе журналдары 2013 жыл. 2014 жыл
5. «Қазақ тілінің мәдениеті» Алматы 1995 жыл М.Болоқаев
6. Көркем әдебиет. 2003 жыл . К.А. Сатыбалдиев. К. Т. Байғабылова
7. Әдебиеттік оқу хрестоматиясы 2003 жыл. Бидана Қабатаева. Бижан Игенбаева.
8. Қазақ тілі оқулығы 2 сынып «Атамұра» 2013 жыл
9. Әдебиеттік оқу 2 сынып «Атамұра» 2013 жыл. Б. Т. Қабатай. С.Р. Рахметова
10. «Мектептегі психологиялық қызметті жетілдіру» Алматы 2012 жыл. М.А. Ускенбаева .

Оқушыларға арналған әдебиеттер тізімі

1. Халық даналығы Алматы 1976 жыл. Б. Адамбаев.
2. «Ел аузынан» Алматы 1995 жыл. Б. Адамбаев.
3. Қуырмаш журналдары 2011. жыл , 2013 жыл.
4. Мөлдір бұлақ журналы 2010 жыл.
5. Ана тілі оқу хрестоматиясы 2003 жыл. Б. Қабатаева. Б. Игенбаева.
6. «Асыл сөз» Жалын 1987 жыл. Б. Ысқақов.

2-сынып

(Барлығы 34 сағат, аптасына 1 сағат)

№	Мазмұны	Сағат саны	Зерттелетін материал мазмұны	Оқушыларға берілетін тапсырма	Мерзімі
Дауысты дыбыстар					
1. Жуан дауысты дыбыстар					
1	Дауысты А а дыбысы	1	Көркем жазуға төселдіру.	Эссе жазу	02.09
2	Дауысты О о дыбысы	1	Әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Көп нүктенің орнына тиісті әріпті қойып жазу	09.09
3	Дауысты Ұ ұ дыбысы	1	Көшіріп жазу кезінде әріп элементтерін дұрыс жаза білу.	Өлеңнің мағынасын ашу.	16.09
4	Дауысты Ы ы дыбысы	1	Әрбір әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу	Көп нүктенің орнына әріпті қойып жазу	23.09
2. Жіңішке дауысты дыбыстар					
5	Дауысты Ә ә дыбысы	1	Әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Көп нүктенің орнына тиісті әріпті қойып, көшіріп жазу.	30.09
6	Дауысты Е е дыбысы	1	Әріптерді қол үзбей, тұтастыра, көркем жазу.	Жеті қазынаға қатысты сөздерді теріп жазу.	07.10
7	Дауысты И и дыбысы	1	Жазу кезінде әріп ұқсастықтарына көңіл бөлу.	Өлең жолын құрастыру .	14.10
8	Дауысты Ө ө дыбысы	1	Сауатты және таза, көркем жазуға төселдіру.	Мәнерлеп оқу. Кестені толтыру	21.10
9	Дауысты Ү ү дыбысы	1	Сауатты, көркем жазу.	Мақал- мәтелдердің жалғасын табу.	04.11
10	У у дыбысы	1	Әрбір әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Күн аттарын жазу	11.11
11	Дауысты Э э дыбысы	1	Әрбір әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Тақырыпты ашу. Жұмбақты шеше білу.	18.11
12	Дауысты Ю ю дыбысы	1	Сауатты, көркем жазу.	Мағынасын ашу, мақалдар жаттау.	25.11
13	Дауысты Я я Дыбысы	1	Көшіріп жазуға төселдіру	Сөзжұмбақты шешу.	02.12

Дауыссыз дыбыстар.					
1. Қатаң дауыссыз дыбыстар					
14	Дауыссыз Кк дыбысы	1	Көшіріп жазу кезінде әріп элементтерін дұрыс жаза білу.	Өлеңнің мағынасын ашу.	09.12
15	Дауыссыз Ққ дыбысы	1	Әрбір әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу	Жаңылтпашты жатқа жазу.	23.12
16	Дауыссыз Пп дыбысы	1	Сөздер арасындағы қашықтықты сақтап көшіріп жазу.	Буындардан сөз құрап жазу.	13.01
17	Дауыссыз Сс дыбысы	1	Әріп элементтері арасындағы қашықтықты сақтап жазу.	Жұмбақтың шешуін табу.	20.01
18	Дауыссыз Тт дыбысы	1	Көркем жазуға төселдіру.	Тест жұмысына дайындық.	27.01
19	Дауыссыз Фф дыбысы	1	Әрбір әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Жұмбақты шеше білу.	03.02
20	Дауыссыз Хх дыбысы	1	Әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Кейіпкерге хат жолдау.	10.02
21	Дауыссыз Ыы дыбысы	1	Әріп емлесін үлгі бойынша орындау	«Сөз терім» ойынын ойнау.	14.02
22	Дауыссыз Шш және Щщ дыбыстары		Жазу кезінде әріп ұқсастықтарына көңіл бөлу.	Өлең мағынасын түсініп оқу.	24.02
2. Ұяң дауыссыз дыбыстар					
23	Дауыссыз Бб дыбысы	1	Әрбір әріп элементтерінің емлесін дұрыс салу.	Тақырыпты ашу. Жұмбақты шешу	03.03
24	Дауыссыз Вв дыбысы	1	Қол үзбей, тұтастыра жазу.	Тірек сөздерді пайдаланып мәтін құрау.	10.03
25	Дауыссыз Гг дыбысы	1	Әріптерді салу ережесіне көңіл бөлу.	Өлеңнің мағынасын ашу.	17.03
26	Дауыссыз Ғғ дыбысы	1	Сауатты, көркем жазу.	Өлеңдер жаттау.	31.03
27	Дауыссыз Дд дыбысы	1	Әріптердің әрқайсысының жазылу емлесін білу.	Сурет бойынша әңгіме құрау.	07.04
28	Дауыссыз Жж дыбысы	1	Әр әріпті өз емлесімен салуды үйрету.	Сурет бойынша мәтін жазу	14.04
29	Дауыссыз Зз дыбысы	1	Партада отыру, дәптерді қою ережелерін еске түсіру.	Өз ой-пікірін жазу	21.04
3. Үнді дауыссыз дыбыстар					

30	Дауыссыз Лл дыбысы	1	Сөздер арасындағы қашықтықты сақтап көшіріп жазу.	Сипаттау мәтінін құрау.	21.04
31	Дауыссыз Мм дыбысы	1	Әріптерді салу ережесіне көңіл бөлу.	Сурет бойынша сөйлем құрау.	21.04
32	Дауыссыз Нн және ң дыбысы	1	Сөздерді қатесіз, көркем етіп жазу.	Әңгіме құрастыру.	05.05
33	Дауыссыз Рр дыбысы	1	Сөздерді байланыстырып жазуға үйрету.	Дыбыстық талдау жасау.	12.05
34	Көркем етіп жазайық.	1	Әріп емлесін үлгі бойынша жазып шығу.	Сурет бойынша әңгіме құрастыру.	19.05
	Барлығы:	34			